

СТАНОВИЩЕ

за дисертационния труд

ЛИНГВИСТИЧНИ АСПЕКТИ НА ПРЕДЛОЖНИТЕ И БЕЗПРЕДЛОЖНИТЕ КОНСТРУКЦИИ В БЪЛГАРСКИЯ ЕЗИК

на **Финка Иванова Сиракова**,

редовен докторант в Катедрата по български език към Факултета по славянски
филологии на Софийския университет „Св. Климент Охридски“,

за присъждане на образователната и научна степен **доктор** по докторска програма
Български език – Синтаксис, професионално направление 2.1. *Филология*, област на
висше образование 2. *Хуманитарни науки*, с научен ръководител: проф. д-р Йовка
Тишева

Автор на становището (член на НЖ): Радослав Михайлов Цонев, доктор, доцент в
Югозападния университет „Неофит Рилски“

I. Обобщени данни за научната продукция и дейността на кандидата

Финка Иванова Сиракова е завършила специалността „Управител на хотел и
ресторант“ в Института по туризъм „Алеко Константинов“ през 1992 г. и
магистърските програми „Туризъм“ в Университета „Проф. д-р Асен Златаров“ през
2011 г. и „Преводач-редактор“ в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ през
2018 г. От 2021 г. е редовен докторант в Катедрата по български език към Факултета по
славянски филологии на Софийския университет по докторската програма *Български
език – Синтаксис* с научен ръководител проф. д-р Йовка Тишева.

Докторантката се е квалифицирала допълнително в курсове и специализации по
немски и новогръцки език, в редица обучения, свързани с преподаването им, и има
богат стаж като преводач, преподавател в езикови школи и хоноруван асистент.

Финка Иванова Сиракова е представила за защита своя дисертационен труд
„Лингвистични аспекти на предложните и безпредложните конструкции в българския
език“, София: Унив. изд. Св. Климент Охридски, 2024, 155 с.“ и автореферата към него.
Публикувала е 3 статии по проблематиката на дисертацията в нереферирани списания с
научно рецензиране.

Представените от Финка Иванова Сиракова материали за защитата изпълняват националните минимални изисквания за придобиването на образователната и научна степен *доктор* по чл. 2б, ал. 2 и 3 от Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и са в съответствие с изискванията по чл. 2, ал. 1 от ППЗРАСРБ и по чл. 63 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“.

II. Оценка на научните и на практическите резултати и приноси на представения за защита дисертационен труд

Научните приноси в дисертационния труд „Лингвистични аспекти на предложните и безпредложните конструкции в българския език“ са пряко свързани с успешно решените задачи на проучването. Някои от приносите са:

* Трудът е оригинално системно изследване на предложните и безпредложните конструкции в българския език, на тяхната структура, на случаите и условията, при които е налице възможност за изпускане на предлога и замяната на предложните с именни конструкции.

* Ясно са формулирани обектът, предметът, целите и задачите. Обширно са представени теоретичната и методологичната рамка на проучването. Използвани са разнообразни методи за анализ на емпиричния материал: дедуктивен, съпоставителен, структурно-типологичен, дистрибутивен, идентификационен, трансформационен, контекстуален и др.

* Докторантката отлично познава основната литература по проучвания от нея проблем. Дисертационния труд съдържа подробен преглед на теоретичните постановки, класификацията и изследванията за предлозите в българския език.

* Научните понятия, с които си служи докторантката в дисертацията, са добре дефинирани и обяснени убедително.

* Направени са сполучливи сравнения с данни от различни в типологично отношение езици (немски и новогръцки), които показват аналогични тенденции към опростяване на синтактичната структура чрез изпускането на предлози, въвеждащи темпорални или локални модификатори.

* Приносни са изводите на докторантката за това, че:

– съществуват правила, които обуславят трансформацията на предложната конструкция в безпредложна, но промяната се реализира при определени предпоставки, които са специфични за всяка една от разгледаните в труда групи – NP (именна група с

главна част от глаголни съществителни на *-не, -ние*), VP (вербална група с подчинена част, чиято синтактична служба в изречението е обстоятелствено пояснение за място и време) и PP (предложна група с главна част сложен предлог);

– многократното използване на предлога *на* в рамките на едно изречение при предложните конструкции с опора от глаголно съществително на *-не* и *-ние* не предполага изпадането му от състава на предложните конструкции;

– изпускането на темпоралните предлози *в (във)* и *през* в предложните конструкции при вербалната фраза, чиято подчинена част има функция на обстоятелствено пояснение, е характерна особеност на разговорната реч;

– при съкращаването на предложния компонент от състава на предложните конструкции безпредложните словосъчетания запазват своята смислова цялост и липсата на предлог не води до загуба на информация и съответно до проблеми в разбирането и т.н.

III. Заключение

Дисертационният труд „Лингвистични аспекти на предложните и безпредложните конструкции в българския език“ притежава съществени езиковедски достойнства и научна стойност. Разглежданата проблематика е актуална, текстът е последователно структуриран и съдържа интересни обобщения и полезни изводи. Заради гореизброените качества на изследването и приносните моменти в него убедено давам своя положителен вот и препоръчвам на уважаемите членове на научното жури да подкрепят присъждането на образователната и научна степен **доктор** на Финка Иванова Сиракова.

13.09.2024 г.
Благоевград

Член на журито:

.....
Доц. д-р Р. Цонев